

เฉลย ประโยค ๑-๒
ปัญหา บาลีไวยากรณ์

๑. ได้เติมคำที่ถูกต้องลงในช่องว่างดังต่อไปนี้
- ก. วจีวิภาค แบ่งคำพูดออกเป็น ๖ ส่วน คือ นาม ๑ อพยยศัพท์ ๑
สมาส ๑ ตัทธิศ ๑ อาขยต ๑ กิตก์ ๑ ฯ
- ข. โอ เกิดใน ๒ ฐาน คือ คอและริมฝีปาก เรียกว่า กณฺโฏจฺจฺโช ฯ
๒. ในพยัญชนะสนธิได้สนธิกริโยปกรณ์ ๕ คือ โลโป ๑ อาเทโส ๑ อากโม ๑
ปกติ ๑ สลฺโยโค ๑ ฯ ฉพายนํ จัดเป็น อากโม ฯ
๓. ปัจจัยในอพยยศัพท์เฉพาะที่ลงท้ายนามมี ๑๗ คือ โต ตฺร ตฺถ ห ฐ ธิ หี
หํ หิณฺจนํ ฆ ทา ทานิ รหิ ฐฺนา ทาจนํ ชฺช ชฺชฺ ฯ โต ปัจจัยเป็น
เครื่องหมายตติยวิภัตติและปัญจมีวิภัตติ ตฺร ตฺถ ห ฐ ธิ หี หํ หิณฺจนํ ฆ
เป็นเครื่องหมายสัตตมีวิภัตติ ทา ทานิ รหิ ฐฺนา ทาจนํ ชฺช ชฺชฺ
เป็นเครื่องหมายสัตตมีวิภัตติลงในกาล ฯ
๔. อชฺชตฺตฺนึ บอ กอศิตกาลตั้งแต่วັນนี้ ฯ แปลว่า แล้ว ฯ ถ้ามี อ อยู่หน้า
แปลว่า ได้แล้ว ฯ
- อุ. เถโร คามํ ปิณฺฑทาย ปาวิสึ พระเถระเข้าไปแล้ว สู่บ้าน เพื่อบิณฑะ ฯ
เอวรूपํ กมฺมํ อกาสิ (เข้า) ได้ทำแล้ว ซึ่งกรรม มีอย่างนี้เป็นรูป* ฯ
๕. ได้เขียนคำแปลรูปวิเคราะห์ต่อไปนี้ พร้อมทั้งบอกรูปและสาธนะมาดังนี้
- ก. ทุกฺขเณ รุกฺขยตีติ ทฺรูกฺขํ (จิตใด) อันเขารักษาได้โดยยาก เหตุนั้น
(จิตนั้น) ชื่อว่าอันเขารักษาได้โดยยาก เป็นกัมมรูป กัมมสาธนะ ฯ

*ปาวิสึ เข้าไปแล้ว, อกาสิ ได้ทำแล้ว

ข. กโรติ เตนาคิ กรณิ (เขา) ย่อมทำ ด้วยสิ่งนั้น เหตุนั้น (สิ่งนั้น)
ชื่อว่าเป็นเครื่องทำ (แห่งเขา) เป็นกัตตุรูป กรณสาธนะ ฯ

๖. กัมมชารยะสมาส กับ ตัปฺปฐิสสมาสต่างกันอย่างไร

กัมมชารยะสมาส มีวิภัตติและวจนะเสมอกัน บทหนึ่งเป็นประธาน
บทหนึ่งเป็นวิเศษนะหรือเป็นวิเศษนะทั้ง ๒ บท ส่วนตัปฺปฐิสสมาส มีวิภัตติ
และวจนะไม่เสมอกัน ฯ

๗ ในสมุหัตถัทธิตมีปัจจัย ๓ ตัว คือ กณฺ ฌ ตา ฯ

สฺมุขิกํ ลง ฌิก ปัจจัย ใน ตรัตยาถิตถัทธิต

สฺมุขี ลง อี ปัจจัย ใน ตทัสสัถถิตถัทธิต

โกสฺสลํ ลง ฌยุ ปัจจัย ใน ภาวถัทธิต ฯ